

METODOLOGIE PRO KNIHOVNÍKY 15. 10. 2004

Hledání a formulace výzkumného problému

„...Pokud nevíme, co hledáme, neporozumíme tomu, co najdeme...“

Cesty k vyhledání a vymezení výzkumného problému: praxe, odborná literatura, vlastní výzkumná práce...

Problém je tázací věta nebo výrok, který se ptá: Jaký je vztah mezi dvěma či více proměnnými? Odpověď na tuto otázku je to, co hledáme výzkumem. Jestliže je problém vědecký, obsahuje vždy dvě nebo více proměnných.

Má-li být problém podroben ověření, musí být navíc uchopitelný metodami empirického šetření. Je problém výzkumně uchopitelný? Jsme schopni jej operacionalizovat a najít soubor metod a technik, s jejichž pomocí se dobereme odpovědi na položené otázky?

Přesná formulace problémů...terminologická preciznost...upřesnění pojmů, s nimiž autor pracuje.

Výzkumné pole

Hypotézy

Hypotéza – podmíněný výrok o vztazích mezi dvěma či více proměnnými. Hypotéza je vždy tvrzením, byť i podmíněně formulovaným.

Vědecká x Výzkumná hypotéza

Dobrá výzkumná hypotéza

Hypotéza nulová

Hypotéza hlavní x Hypotéza dílčí

Základní soubor

Základní soubor je množina všech prvků, patřících do okruhu osob nebo jevů, které mají být zkoumány v daném výzkumu.

Výběrový soubor (vzorek)

Reprezentativní výběr vzorku je nutnou podmínkou pro to, aby bylo možné usuzovat z lokálního výběrového výzkumu na všeobecně platné skutečnosti.

Na čem závisí reprezentativnost vzorku:

- Velikost daného vzorku
- Homogenost populace
- Dostupnost podrobných a specifických informací o zkoumané populaci

Reprezentativnost výběru znamená, že žádný prvek patřící do populace nesmí být při tvorbě výběru a priori vyloučen, každý prvek musí mít stejnou šanci dostat se do konečného výběru.

Typy výběru:

- Příležitostný výběr (libovolný výběr, výběr dobrovolníků)
- Lavinový výběr (snowball technique)
- Kvótový výběr
  - Definování kvótových kritérií
  - Určení velikosti kvót
- Náhodný výběr
  - Princip znárodnění
  - Jednoduchý náhodný výběr
  - Stratifikovaný náhodný výběr
  - Skupinový výběr

Typy výzkumu

Ex post facto výzkum lze definovat jako výzkum, ve kterém se nezávisle proměnná už objevila, a ve kterém badatel začíná s pozorováním závisle proměnné či proměnných. Studuje pak nezávisle proměnné retrospektivně pro jejich možné vztahy a účinky na nezávisle proměnnou.

Experimentální výzkum volí opačný přístup. Ověřuje, zda předpokládaná intervenující proměnná vyvolává v případě, kdy ji experimentátor mění, adekvátní změny v proměnné, kterou považuje za proměnnou na ní závislou.

Seminář:

Zopakování úrovní měření, výpočet mediánu, modu a průměru studenty.
Rozbor článků či vlastních výzkumných projektů.

